GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
Romănia şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 264 *Luni, Marţĭ 1 (13) Decemvre.* **1887.**

Braşovŭ, 30 Noemvre 1887.

Tăcerea ce a observat'e pănă acuma pressa ruséscă a fostŭ mai întêiu întreruptă de ḍiarulŭ „Novoie Vremia", cace îşĭ ia inspiraţiunile din cercurile guvernamentale rusescĭ.

„Novoie Vremia" salută cu cuvinte simpatice hotărîrea luată de consiliulŭ de rĕsboiu din Viena, ca sĕ nu se trimétă trupe austro-ungare spre întărire în Galiţia. Ḍiarulŭ rusescŭ laudă pe archiducele Albrecht, care cu autoritatea lui a delăturatŭ pericolulŭ ca munarchia habsburgică sĕ fiă adusă prin diverşii politicĭ de aḍi într'o grea situaţiune, şi esprimă speranţa, că acum vorŭ amuţi faimele băbescĭ despre aceea, că conflictulŭ între Austro-Ungaria şi Rusia este inevitabilŭ.

In órecare contraḍicere cu acestŭ limbagiu este ceea ce scrise de curêndŭ „Kreuzzeitung" din Berlinŭ asupra situaţiunei politice. Acéstă fóiă dă mai ântâiu espresiune temerei, că Ţarulŭ va fi împinsŭ de partida slavă, ce doresce rĕsboiulŭ, mai departe decâtŭ voiesce elŭ. Partida resboinică rusésca are de cugetŭ ca faţă cu alianţa triplă sĕ ocupe Germania celŭ puţinŭ prin aceea, că va îndemna pe Francia sĕ concentreze la graniţă o armată tare de observaţiune. Ura cea mai mare a Rusiei se îndréptă însĕ în contra Austriei, ḍice „Gazeta Crucii", apoi adauge: „nu credemŭ nicĭ noi că Rusia voiesce sĕ procédă agresivŭ contra Austriei, ci ea are deocamdată numai scopulŭ de a ţinê în încordare militară şi financiară pe Austria prin cele 165,000 de trupe, ce stau la graniţa Galiţiei ostice şi carĭ încetŭ, încetŭ vorŭ fi înmulţite de trei orĭ pe atâta". Fóia berlinesă crede însĕ că Rusia va puté sĕ devină încă mai curêndŭ insolventă ca Austria.

Altŭ ḍiarŭ din Berlinŭ „Post" observă, că înainte de luna lui Februarie anulŭ viitorŭ cu greu va puté isbucni rĕsboiulŭ eventulŭ. Nicĭ aceea n'o admite, că acestŭ rĕsboiu va întrece pe tóte cele premergĕtóre în ceea ce privesce sĕlbătăcimea, estinderea şi stricăciunile lui, din contră e de părere că elŭ va întrece pe celelalte în nisuinţa de a fi purtatŭ în modŭ umanŭ. Câtŭ pentru urmările sale concede fóia berlinesă, că vorŭ fi fără părechiă în istoriă.

Unŭ limbagiu mai rĕsboinicŭ şi mai puţinŭ simpaticŭ faţă cu atitudinea Austriei pórtă şi unŭ articulŭ inspiratŭ alŭ „Gazetei de Colonia". Alianţa germano-austriacă, ḍice acéstă gazetă, nu se póte înţelege aşa ca Germania singură sĕ pórte sarcinele apĕrĕrei. Nu într'o sfiélă timidă, ci într'o politică decisă pentru apĕrare ar trebuì sĕ'şĭ caute mântuirea opiniunea publică a Austro-Ungariei, esclamă „Kölnische Zeitung" şi apoi adauge: „Faţă cu disproporţiunea numĕrului trupelorŭ dela graniţă ar fi o uşurinţă criminală, décă guvernulŭ austriacŭ nu ar voi sĕ repareze ceea ce a negligeatŭ, fără amânare şi fără slăbiciune prin întărirea trupelorŭ în Galiţia şi prin estinderea lucrărilorŭ de apĕrare la fortăreţe.

De o parte dér vedemŭ, că una din foile russe felicită pe Austriacĭ pentru decisiunea de-a nu înmulţi trupele în Galiţia, de altă parte unŭ ḍiarŭ de frunte germanŭ le imputá sfială timidă şi slăbiciune, pentru că nu'şĭ întărescŭ oştirea şi fortăreţele la graniţa austro-rusésca.

Este în adevĕrŭ grea situaţiunea cercurilorŭ conducĕtóre din Viena în faţa acestorŭ curente şi este de lipsă mare precauţiune şi multŭ tactŭ de a afla modulŭ celŭ mai potrivitŭ spre a asigura monarchia în contra ori carei eventualităţĭ neaşteptate.

In aceste momente critice comite unŭ mare netactŭ acea parte a pressei austriace, care nu este mulţămită cu regimulŭ actualŭ din Austria, décă se încércă — cum face de curêndŭ „N. fr. Presse" — a esploata situaţiunea în interesulŭ partidei germane din oposiţiune.

A voi sĕ pună la îndoiélă patriotismulŭ Slavilorŭ din Austria, citândŭ nisce fapte şi aserţiunĭ din sînulŭ Slavilorŭ dalmatinĭ şi alŭ Cehilorŭ, este o metoda la care numai ḍiare tendenţióse ca „N. fr. Presse" se pricepŭ. In adevĕrŭ propunerea ce a facut'o unŭ deputatŭ croatŭ în dieta din Zara, ca sĕ se introducă limba rusésca în scólele reale din Dalmaţia ca studiu obligatŭ nu stă în nicĭ o legătură cu concentrările de trupe rusescĭ, toemai aşa precum n'are de a face nimicŭ cu ele aserţiunea lui Gregr în dieta din Praga, că „décă guvernulŭ prin ordonanţele lui Gautsch a voitŭ sĕ sguduie lealitatea de până acum a Cehilorŭ, şi-a ajunsŭ scopulŭ" ş. c. l.

Fóia vienesă ar face mai bine sĕ nu se jóce cu foculŭ. Orĭ dóră Germanii prusofilĭ din Austria au de cugetŭ tocmai sĕ aprindă acestŭ focŭ? Numai atâta ar mai trebuì!

Din camera Românieĭ.

In şedinţa dela 27 Noemvre a camerei deputaţilorŭ d-lŭ *N. Ionescu*, profitândŭ de desbaterile asupra rĕspunsului la mesagiulŭ tronului, cu care s'au deschisŭ corpurile legiuitóre, rugă pe ministrulŭ de esterne sĕ dea desluşirĭ, că ce atitudine va lua România în casulŭ isbucnirei unui rĕsboiu între puterile cele marĭ şi cum crede d. sa că se póte asigura neutralitatea Românieĭ?

Ministrulŭ de esterne d. lŭ *Ferechide* ḍice că nu póte rĕspunde la întrebarea ce i se face, căcĭ a precisa acum atitudinea Românieĭ ar fi o declaraţiune de rĕsboiu puterei contra căreia s'ar declara acum România. Atâta póte spune că, contrarŭ scirilorŭ date de ḍiarele străine. *România n'a făcutŭ nicĭ o alianţă ofensivă orĭ defensivă cu nicĭ o putere.*

Acéstă declaraţiune a fostŭ primită cu aplause.

Atentatulŭ în contra lui Ferry.

Sâmbătă după améḍĭ s'a comisŭ unŭ atentatŭ în contra lui Jules Ferry. Pe la órele 3½ unŭ individŭ cu numele Aubertin s'a adresatŭ cătră servitorulŭ ce sta afară în coridorulŭ camerei, rugându-lŭ sĕ chiame afară pe domnii Ferry şi Goblet, cu carĭ voesce sĕ vorbéscă. Goblet n'a eşitŭ în sala de conversaţiă, dér Ferry s'a dusŭ sĕ véḍă cine îlŭ chiamă. Câtŭ l'a zăritŭ Aubertin în coridorŭ a scosŭ unŭ revolverŭ şi a trasŭ trei focurĭ asupra lui Ferry. Mai mulţĭ amicĭ ai acestuia săriră şi-lŭ ţinură de braţe sĕ nu cadă, căcĭ douĕ dintre glónţe îlŭ loviră în peptŭ. Atentatorulŭ a fostŭ prinsŭ şi dusŭ la cuertură. Elŭ spuse că-lŭ chiamă Berkheim, că e din Metz şi că face parte dintr'o conjuraţiă de alte 20 persóne. La întrebarea décă este colaboratorŭ la „Intransigeant" a rĕspunsŭ negativŭ. Vorbindŭ apoi de Ferry nu voia sĕ crédă că nu e mortŭ şi esclamă: „décă turbéză unŭ câne, trebue sĕ'lŭ împuscĭ, şi Ferry nu e mai multŭ vrednicŭ decâtŭ unŭ câne turbatŭ".

Atentatorulŭ trimise o cartă a academicului Hervé lui Jules Ferry, ér pe cartă scrise: „Am sĕ-ţĭ facŭ o importantă împărtăşire — Aubertin". Ferry eşindŭ afară, a primitŭ dela elŭ o altă scrisóre şi pe când voia sĕ o citéscă atentatorulŭ a slobozitŭ focurile asupră-i. Cu Aubertin mai era unŭ amicŭ alŭ lui, care ţinea unŭ revolverŭ, dér acesta a fugitŭ după ce a auḍitŭ puscăturile.

Atentatorulŭ se ḍice că a strigatŭ între altele: „Trăiască Rusia! Sunt unŭ Lotaringianŭ şi mi-am făcutŭ datoria!" Elŭ ḍise că este directorŭ la o fabrică în care se prepară gémurĭ de ferestri zugrăvite. Inaintea comisiunei a declaratŭ că'lŭ chiamă Berkheim şi este din Raubach, lângă Metz.

Se asigură că ranele, ce le-a primitŭ Ferry, nu suntŭ periculóse. Glónţele n'au întratŭ în peptŭ, ci au atinsŭ numai pielea şi unulŭ a ruptŭ şi puţină carne, dér n'a întratŭ în corpŭ. La atentatorulŭ Aubertin s'a aflatŭ unŭ biletŭ din care se vede că numele lui s'a trasŭ la sorţĭ şi că elŭ a fostŭ destinatŭ sĕ sĕvêrşéscă atentatulŭ.

Este de notatŭ, că pe când a fostŭ atacatŭ Ferry de atentatorŭ, şedinţa era terminată şi deputaţii carĭ rĕmaseră îndĕrĕtŭ conversau liniştitŭ în culoare. Iritaţiunea acestora după comiterea atentatului fù mare. Deputaţii din partida moderată acusă pe ḍiarele intransigente, că ele au aţiţatŭ mereu opiniunea publică în contra lui Ferry şi a moderaţilorŭ şi că prin acésta se dă nascere unorŭ asemenĭ fapte violente.

Unulŭ dintre deputaţii moderaţĭ, ce erau presenţĭ, sĕ fi strigatŭ chiar în marea sa iritaţiune: „Acésta a făcut'o Rochefort cu ómenii dela Lanterne" In urma acésta s'au redicatŭ deputaţii radicalĭ contra lui şi s'a încinsŭ o cértă grozavă între ambele grupe.

Se mai crede şi vorbesce, că atentatorulŭ Aubertin şi-a perdutŭ minţile.

SCIRILE ḌILEI.

In numerulŭ de Sâmbătă s'a anunţatŭ în fóia nóstră, după „Preotulŭ romănŭ" din Gherla, că *fundaţiunea Şiuluţiană* a cumpăratŭ domeniulŭ dela Ernutŭ, cu 120,000 fl. Acésta scire nu este esactă. Aflămŭ acum din isvorŭ sigurŭ, că domeniulŭ, care s'a cumpăratŭ de cătră numita fundaţiune, este la *Vidrasĕu*, a fostŭ proprietatea baronesei Szentkereszti şi s'a cumpăratŭ cu 125,000 fl. Domeniulŭ dela Ernutŭ s'a cumpĕratŭ mai de multŭ de romano-catolicĭ şi preţulŭ de cumpărare a fostŭ multŭ mai mare.

—x—

Din *Gilău* se scrie, că unŭ bĕtrânŭ sdravĕnŭ şi în deplină putere de viéţă, cu numele *Mihailŭ Vidreanu*, intră în ḍilele acestea în cancelaria pretorială de acolo în causa unui procesŭ bagatelŭ. La întrebarea că de câţĭ anĭ e, bĕtrânulŭ rĕspunse cu sânge rece, că e de *107 anĭ*. Nimenea nu voia sĕ i crédă bĕtrânului, până când, informându-se mai cu deamĕruntulŭ, aflară, că în adevĕr aşa e; el este născut în o comună de pe Someşul rece, nu departe de Gilău. Altmintrea se ḍice că în acestŭ ţinutŭ muntosŭ nu e raritate a vedé ómenĭ de câte 100 de anĭ.

—x—

Societatea Literară *»Petru Maiorŭ«* a junimei romăne din Budapesta serbéză la 17 Decemvre st. n. a *25-a aniversare* dela fondarea sa prin o şedinţă festivă-literară ce se va ţinê cu acelŭ prilegiu în restauraţiunea Szikszay et. I. Inceputulŭ la 7 óre séra Programa este următórea: 1) Cuvêntŭ ocasionalŭ rostitŭ de presidentulŭ societăţii Drd. Vasilie Fodorŭ. 2) Fericirea din momentŭ, poesiă de C. Sirob. Declamatorŭ: Drd. Demetriu Florescu. 3) Filosofulŭ Kant, disertaţie de Vasile Bologa stud. phil. 4) Grui Sângerŭ legendă de Vasile Alexandri, declamatorŭ: Drd. George Dobrinŭ. 5) Inchiderea solemnă prin presidentulŭ societăţii.

—x—

Precum suntemŭ informaţĭ din isvorŭ sigurŭ, în cursulŭ acestei ernĭ *corpulŭ oficerescŭ* din garnisóna de aci va da *trei petrecerĭ* cu invitărĭ şi adecă una în séra de Anulŭ nou, apoi în luna Ianuarie şi Februarie câte una. Invitările se vorŭ face la timpulŭ sĕu.

—x—

Societatea filarmonică din Braşovŭ va da sub direcţiunea directorului ei de musică *A. Brandner* Mercurĭ în 14 Decemvre st. n. 1887 unŭ *concertŭ* în sala hotelului Nr. 1., cu următórea programă: *Wagner Richard*: preludiu la Lohengrin (orchestra). *Godard Benjamin*: Concerto romantique (opus 35) pentru violină cu acompaniare de orchestră (d. maestru de concertŭ Max Krause) *Beethoven*: Symphonia Nr. 3 Es-dur (Eroica) Orchestră. (Opus 55) a) Allegro con brio, b) Marcia funebre. Adagio assai. c) Scherzo Allegro vivace. d) Finale Alegro molto. Inceputulŭ la 8 óre — finitulŭ la 9¾.

—x—

„Curierulŭ Balasanŭ« din Iaşĭ află că în America suntŭ condamnaţĭ la spêndurare 16 Evrei, pentru că au furatŭ nisce manteluri dintr'o fabrică din New Vork şi au făcutŭ unŭ omorŭ în timpulŭ prădăciunei. Intre acei 16 Evrei se află şi unulŭ din Iaşĭ, cu numele de Haim Şmil, croitorŭ, care a statŭ în sdrada de josŭ. Mai află că s'a trimisŭ soţia sa din Iaşĭ cu 5 copii ai lui, că póte aceştia îlŭ vorŭ scăpa de osânda, ce i s'a datŭ.

Din Bihorŭ.

Onorate D-le Redactorŭ! Când unŭ bărbatŭ luminatŭ, care cu ochiulŭ sêu agerŭ pêtrunde în viitorulŭ naţiunei sale, care cunósce puterea şi slăbiciunile ei, lipsele, nĕcasurile şi periculele de carĭ e ameninţatŭ némulŭ sêu, care în viéţa sa altă n'a făcutŭ, decâtŭ ḑi şi nópte a nisuitŭ a-şĭ deştepta naţiunea şi a-i arăta calea cea bună ducĕtóre la scopŭ; când unŭ astfelŭ de bărbatŭ înfocatŭ pentru limbă şi naţiune ne părăsesce atuncĭ negreşitŭ trebue sĕ ne cuprindă pe toţĭ e adêncă durere şi faptele trecutului, trebue sĕ ne gândimŭ cu îngrijire la viitorŭ.

Decedatulŭ Iacobŭ Mureşianŭ, veteranulŭ luptătorŭ şi dascălŭ alŭ naţiunei românescĭ, dintre toţĭ anteluptătorii noştri, dóră mai bine a cunoscutŭ lipsele şi nĕcazurile nóstre şi mai bine ne sciu instrui în lecuirea durerilorŭ de carĭ suferimŭ. Neavêndŭ noi altŭ terenŭ, căcĭ putemŭ ḑice, aḑĭ mai tóte căile ni suntŭ închise, rêposatulŭ nencetatŭ ne sfătuia mai alesŭ la înfiinţarea de reuniunĭ, carĭ singure ne potŭ salva şi consolida: elŭ cu sfatulŭ şi péna sa puternică, cu unŭ tactŭ propriu lui, ne încuragia şi îmbărbăta la înfiinţarea de asociaţiunĭ, purceḑêndŭ de susŭ dela elita naţiunei, ne povêţuia şi pe cei dela sate a face acesta arătându-ne căile şi mijlócele prin carĭ putemŭ ajunge la acea ţintă.

Multŭ a contribuitŭ cu sfatulŭ sêu la înfiinţarea ĕstorfelŭ de reuniunĭ, a cărora róde le şi gustămŭ astăḑĭ; s'au înfiinţatŭ reuniunĭ şi în părţile nóstre Ungurene, carĭ însĕ durere! deşi unele ca Associaţiunea din Aradŭ şi Associaţiunea scolei de fete din Oradea mare dispunŭ de frumóse mijlóce bănescĭ, totuşĭ dormŭ unŭ somnŭ greu; ér reuniunea Femeilorŭ Române din Aradŭ, deşi fórte tênĕră, deja e desbinată în vederĭ.

Óre Associaţiunea din Aradŭ nu s'ar pute împărţi după esemplulŭ „Associaţiunei Transilvane" în sub-despărţăminte? Câte fructe marĭ şi frumóse aducŭ acele sub-despărţăminte ale Associaţiunei Transilvane pentru poporŭ! In sine orice întrunire românéscă are mare înriurinţă asupra sătenilorŭ noştri; der când amŭ ave o reuniune de cercŭ, la care măcarŭ odată în anŭ sĕ se pótă întruni cărturarĭ şi poporŭ. unde acesta ar avé ocasiune a se cunósce pre sine, ar vede lucru românescŭ şi ar auḑi dulcea sa limbă vorbindu-se curatŭ şi nu aşa rĕu după cum o vorbescŭ ei astăḑi!

Apoi n'ar trebui sĕ ne lipséscă reuniunile nicĭ la sate, instituirea de corurĭ vocale în legătură cu bibliotece. érna prelegerĭ ţinute poporului în scólă prin preoţĭ şi învĕţătorĭ, instruirea diferitelorŭ măestrii folositóre peste érnă, ca economulŭ sĕ nu mistuiescă numai ce a câştigatŭ peste veră, ér de altă parte prin acésta sĕ aibă o deprindere în locŭ de a se da beţiei după cum se întêmplă astăḑĭ: tóte acestea arŭ servi spre consolidarea naţiunei, ér poporulŭ ar avé ocasiune a-şĭ cunósce adevĕraţii sĕi binevoitorĭ şi a se preţui pe sine mai multŭ.

In părţile nóstre de unŭ timpŭ încóce poporulŭ, durere, s'a dedatŭ pentru fiece nimicurĭ a se pêri la judecătoriă, merge la advocaţii ungurĭ, cărora pentr'unŭ sfatŭ şi învĕţătură de multe erĭ vicléna, mai alesŭ contra popii şi dascălului, nu-i pasă că le dau 3—5 fl. Ţinta adversarilorŭ noştri este de a umplé de neîncredere poporulŭ faţă cu binevoitorii lui, ca apoi mai uşorŭ sĕ-şĭ ajungă scopulŭ maghiarisării despre care cu toţii viseză. In ochii lorŭ preotulŭ şi învĕţătorulŭ românescŭ suntŭ ghimpĭ, carĭ facŭ zarvă şi conspiră în ţéră

Diregĕtorii, carĭ toţĭ suntŭ ungurĭ, când vinŭ în comună în vre-o afacere suntŭ limbă dulce, solgăbirĕulŭ însuşĭ strînge mâna numai cu câţĭ póte şi scie de ce, în vre-o judecată în care bietulŭ ţĕranŭ e judecatŭ de-lŭ dóre sufletulŭ, se cam necăjesce der tace, apoi tóte le uită; adese-orĭ înzadarŭ preotulŭ de pe amvonŭ şi cu alte ocasiunĭ vorbesce contra datinei rele a poporului de a alerga după sfatŭ pe la strĕinĭ, cei mai mulţĭ nu-lŭ ascultă ci se vaeră că plătescŭ prea multŭ popii, şi că dascălulŭ lorŭ e prea îmbuibatŭ în bine; înzadarŭ aceştia le arată pericululŭ materialŭ şi moralŭ ce-i aşteptă din prietenia cu notarulŭ şi solgăbirĕulŭ ungurŭ, înzadarŭ le vorbescŭ contra cutărui orĭ cutărui advocatŭ străinŭ la care alergă şi care în societăţĭ nu se feresce a'şĭ da pe faţă duşmănia în contra Românilorŭ; înzadarŭ, ḑicŭ, le spui de astea, căcĭ cei mai mulţĭ totŭ mergŭ la străinĭ şi-lŭ hrănescŭ.

Pentru evitarea ăstorŭ pericule, carĭ adese-orĭ isvorescŭ din nepăsarea celorŭ mai mulţĭ preoţĭ şi învĕţătorĭ şi din disgustarea unora, ér cei mai mulţĭ nu voescŭ a vede primejdia ce ne ameninţă, ci 'şĭ caută numai de afacerile lorŭ private, pentru evitarea acestorŭ pericule este o imperiósă necesitate d'a ne forma o nouă generaţiune, ér pe bĕtrânĭ, carĭ în vremĭ de grele nevoi totŭ îşĭ tragŭ de sémă a'i lumina prin bune exemple şi învĕţăturĭ, şi mai alesŭ a nisuĭ sĕ ne câştigămŭ unŭ terenŭ mai largă în viéţa bisericéscă şi şcolară.

Destăinuindu-vĕ în liniaminte generale marile necasurĭ şi pericule în carĭ ne aflămŭ împinşĭ de adversarĭ, în a cărorŭ mânĭ sĕ află puterea póte şi din indolinţa nóstră împinşĭ, căcĭ îşĭ facŭ risŭ de preoţii noştri, carĭ totodată îi linguşescu când au lipsă de ei, şi, promiţêndu-vĕ de mai înainte a vĕ împărtăşi tóte cele ce se vorŭ întêmpla în viaţa nóstră naţională de aicĭ, nu potŭ retăce celŭ mai nou evenimentŭ întêmplatŭ la noi.

Anume reposândŭ romanofagulŭ notarŭ din Beiuşŭ Benedek, sĕ făcu mare sfară 'n ţéră cine sĕ-i urmeze în postulŭ celŭ grasŭ? Cine altulŭ decâtŭ fratele d-lui fiszolgăbirĕu, notarulŭ din Ginta, Beliczay? Nicĭ vorbă sĕ aibă măcarŭ curagiu unŭ Românŭ d'a recurge, deşi Românii vorŭ fi în majoritate faţă cu Ungro-jidanii în comitetulŭ comunalŭ totuşĭ nicĭ măcarŭ bocotanulŭ Erdeli, (nepotŭ alŭ fostului Episcopŭ Erdeli din Oradea), orĭ deputatulŭ Vegşeu, orĭ alţii n'au cutezatŭ contra voiei d-lui fisolgăbirĕu a-i încuragia sĕ recurgă şi se alegă ca notarŭ vr'unŭ Românŭ. Astfelŭ numitulŭ notarŭ fu alesŭ cu aclamaţiune.

Prin mergerea notarului Beliczay din Ginta la Beiuşŭ, deşi loculŭ centralŭ Ginta e comună maghiară. însĕ celelalte 3 comune aparţinĕtóre notariatului fiindŭ românescĭ şi locuitorii acestora declarase că le trebue notarŭ care scie bine românesce, adecă Românŭ, asceptamŭ cu siguritate alegerea unui Românŭ. Ce sĕ veḑi însĕ, acela dela care tótă lumea ascepta cu acéstă ocasiune îndreptare, Iosifŭ Pinţa, preotŭ în Suplacŭ, vr'o 10 anĭ fostŭ administratorŭ protopopescŭ, care după însăşĭ declaraţia sa cu ocasiunea alegerilorŭ dietale a lucratŭ pe sub mână totdéuna contra candidaţilorŭ naţionalĭ, contra d-lui dr. Georgiu Popa, refer. scolarŭ în Aradŭ, de douĕ orĭ, asemenea contra d-lui adv. Emericŭ B. Stănescu de 2 orĭ, ér acum la alegerile din ĕstŭ anŭ, deşi numai cu vorbă bună l'au fostŭ recercatŭ adversarii, a votatŭ dinpreună cu 4 votisanţĭ ce suntŭ în Suplacŭ pentru guvernamentalulŭ Markovits. Dómne feresce sĕ fi rĕmasŭ pasivŭ! înzadarŭ însĕ tóte aşteptările bărbaţilorŭ de bine românĭ. D. Pinţa a lucratŭ aşa că cei doi orĭ trei Românĭ câţĭ au concuratŭ, vêḑêndŭ uneltirile acestui domnŭ, încă înainte de alegere ş'orŭ retrasŭ actele, ér când d-lŭ fiszolgăbirĕu Pálinkásy Imre vesti alegĕtorilorŭ numele celorŭ candidaţĭ, aceştia strigară: nu ne trebuescŭ, ci ne trebue unulŭ care scie românesce. La acestea d-lŭ Pinţa strigă: „tăceţĭ mĕi! acela nĭ-a fi notarăşŭ pre care l'a vrea Măria Sa, luminatulŭ. pré măritulŭ d-nŭ fisolgăbirĕu". La aceste cuvinte nĕcăjiţĭ ómenii erupseră în batjocurĭ, ba şi Ungurii Gintanĭ strigară: »ce felŭ de popă e acela, care nu ţine cu poporulŭ sĕu! Mulţămită ven Consistorŭ arădanŭ, că nu pe d-lŭ Pinţa l'a numitŭ protopopŭ alŭ Belului, după cum D-sa aştepta.

Bihorénulŭ.

Sinodulŭ tractului protopopescŭ gr. cat. alŭ Dergei.

Din comitatulŭ Solnocŭ-Dobeca, Noemvre 1887.

Domnule Redactorŭ! Cu bucuriă viu a vĕ relata despre sinodulŭ protopopescŭ gr. cat. alŭ Dergei, care s'a ţinutŭ în 22 Noemvre a. c. în comuna Chechişŭ. O ḑi de sĕrbătóre a fostŭ acésta pentru preoţimea din acestŭ tractŭ. Deşi acestŭ tractŭ e fórte întinsŭ, toţĭ preoţii au alergatŭ, tinerĭ şi bĕtrânĭ, ca sĕ se sfătuéscă că ce e de făcutŭ? Şi cum trebue apĕrate biserica şi scóla în aceste timpurĭ vitrege în care trăimŭ sub actualulŭ regimŭ.

In 22 Noemvre diminéţa, după ce s'a celebratŭ serviţiulŭ divinŭ de bravulŭ şi zelosulŭ protopopŭ alŭ tractului Dergei, Ioanŭ Haţeganŭ, ca pontificante, cu mai mulţĭ preoţĭ, prin o vorbire însufleţitóre şi bine nimerită i-a bineventatŭ pe preoţii din tractŭ pentru presentarea lorŭ în aşa numĕrŭ frumosŭ şi îi rógă ca sĕ'i dea sprijinŭ la desbaterea obiectelorŭ momentóse pentru care s'au adunatŭ, şi cu o salutare de: *„bine aţĭ venitŭ fraţilorŭ"* dechiară şedinţa deschisă.

Intre obiectele ce s'au pertractatŭ mai interesante au fostŭ: cum s'ar pute estirpa din poporŭ concubinatulŭ şi patima spre beţiă, carĭ viţii, cu durere trebue sĕ o mărturisimŭ, aşa de tare s'au lăţitŭ între poporŭ. După o lungă desbatere se decide: sĕ se reinprospeteze decisiunea sinodului Archidiecesanŭ din 1869, ca concubinarii renitenţĭ sĕ fiă lipsiţĭ de sepultura (înmormêntarea) solemnă şi alte sacramentalii, afară de botezŭ, şi încâtŭ va fi cu putinţă, sĕ se cerce şi oficiele civile. Mai încolo binemeritatulŭ protopopŭ Ioanŭ Haţeganŭ cetesce ordinaţiunea Escelenţei Sale Dr. Ioanŭ Vancea cu datulŭ 23 Iulie Nr. 2202 cu respectŭ la tacsa şedulelorŭ (biletelorŭ) de cununiă în viitorŭ, care statoresce, pe lângă celelalte, sĕ se ia dela fiecare căsătoritŭ tacsă de 15 cr. pentru înfiinţându-lŭ fondŭ scolasticŭ tractualŭ. Sinodulŭ primesce cu bucuriă acéstă ordinaţiune a Escelenţei Sale, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, căcĭ acestŭ fondŭ scolasticŭ tractualŭ deja a fostŭ înfiinţatŭ prin zelosulŭ protopopŭ şi cu inima română, Ioanŭ Haţeganŭ.

Este cunoscutŭ că acestŭ protopopŭ bravŭ câtŭ de multŭ se intereséză de sórtea poporului lui'şĭ încredinţatŭ şi vêḑêndu-şĭ câteva scóle din tractŭ ameninţate de scólele de statŭ, ce suntŭ ridicate în spinarea scólelorŭ ce'orŭ confesionale, ş'-a propusŭ încă acuma 2—3 anĭ sĕ înfiinţeze unŭ fondŭ scolasticŭ tractualŭ, ca cu timpulŭ, din interesele acelui fondŭ, sĕ se ajute scóle şi scolarii dela scólele confesionale, unde aceste (scóle)

FOILETONŬ.

Dicţionarŭ poporalŭ.

(Cuvinte românescĭ din jurulŭ Năseudului, de poporŭ grăite şi totŭ pentru poporu alcătuite.)

adunate de dascălulŭ Iulin Bugnariu.

(Urmare.)

199. *Pleténcă*=pĕrulŭ care'lŭ punŭ muierile în codĭ, ca sĕ fiă mai lungĭ şi mai grose.
— Taie-ţĭ, frate, o pleténcă
Şi-'ţĭ fă frânghii la găleţĭ.
Că altulŭ nu mĕ mai vedĭ!
200. *Vravŭ*=ovĕsulŭ orĭ grâulŭ âmblătitŭ şi strînsŭ la olaltă într'o grămadă.
201. *Felezuescŭ*=strîngŭ spicele şi paiele, carĭ se mai află prin grăunţele âmblătite. — Lucrulŭ acesta se sĕvêrşesce cu o greblă scurtă, der mare la colţĭ, care se numeşce ‚greblă de arie'.
202. *Cocârstate*=plăcinte.
203. *Dârdăiescŭ,* dârdăire=a ţi se scutura dinţii în gură — de frigŭ.
204. *Fălcerŭ*=medicŭ, doftorŭ de fălcĭ, de dinţĭ, dentistŭ.
205. *Hâşcală*=óie bĕtrână şi rea.
206. *Ţolincă*=ţolŭ rĕu şi subţire, făcutŭ mai multŭ din materialŭ de cânepă.
207. *Tundră*=haină rea, veche şi sfêrticată.
208. *Poclaşŭ*=podulŭ de-asupra tinḑii.
209. *Bogău*=avutŭ, bocotanŭ, bocşanŭ.
210. *Brihanŭ*=foIe, pântece. Acesta are unŭ brihanŭ câtŭ unŭ solgăbirĕu.
211. *Ţircotire*=a mulge d. e. o vacă cu vêrfulŭ degetelorŭ.
212. *Burcaşŭ*, burcă=ţiganŭ de cei rĕi, carĭ ḑiua pe la améḑŭ te tócă între ochĭ.
213. *Mărădicŭ*=némŭ; erede, rĕmăşiţă. Mărădicŭ rĕu, adecă némŭ rĕu, bunŭ pe plută de ciucăi.
214. *Tarantute*=unelte orĭ chiar şi haine.
215. *Ţiclă*=piscŭ, cucuiu.
216. *Bondrânjescŭ*=a lucra ceva rĕu. De aicĭ subst. »bondrânjală"=lucru de clacă.
217. *Besnă*=basmŭ; poveste. — Dute'n băsnă, adecă: în poveste; sĕ fi de poveste, de rîsŭ la lume.
218. *Moşdrógă*=omŭ leneşŭ şi strîmbŭ, care d'abia se clătesce dintr'unŭ locŭ într'altulŭ.
219. *Smidă*=lemne picate unulŭ preste altulŭ; locŭ burenosŭ.
220. *Groholŭ*=smidă, orĭ smnidă.
221. *Taraboiu*=larmă, sgomotŭ; cioroborŭ.
222. *Alcamŭ* plur. alcamurĭ=ponturĭ; figurĭ. Acesta-i omŭ cu multe alcamurĭ, adecă: cu multe ponturĭ.
223. *Sorbuşcă*=zamă acră orĭ dulce îngroşată cu puţină fărină.
224. *Tonohŭ*=céţă, negură.
225. *Năcăjală*=năcazŭ, neplăcere; greutate.
Dragă mĭ-a fostŭ lumea mie,
Dintr'a mea copilărie,
Nicĭ acum nu mi-i urîtă,
Da-i cu năcăjală multă.
226 *Nedeie*=partea cea golă şi mai înaltă a unui munte. Prin părţile Ardelului din spre România înţelegŭ sub »nedeie" balurile, orĭ maialulŭ.
227. *Raftă*=hotărîtŭ.
228. *Jiganŭ*, giganŭ=plinŭ de viéţă.
229. *Poganŭ*=gróznicŭ, arţăgosŭ, omŭ cu capulŭ amână
230. *Cricŭ*=sumanŭ scurtŭ şi strâmtŭ.
231 *Şubă*=căputŭ (rocŭ) scurtŭ de postavŭ.
231. *Mnijire*=licurire; sclipire. Ii mnijĕscŭ ochii de somnŭ.
232. *Joludă*=înflătură, ce numai d'abia se cunósce.
233. *Duşcă*=înghiţitură. A storsŭ o glajă de vinarsŭ dintr'o duşcă, adecă: dintr'o înghiţitură.
234. *Gângavŭ*=morbosŭ (la limbă mai alesŭ).
235. *Căndrăluescŭ*=se cértă, se sfădescŭ; se împungŭ cu vorba.
236. *Ingrecatŭ*=îngreunatŭ, împovoratŭ. Femeiă îngrecată: tărósă, gravidă, în starea darului.

suntŭ periclitate de scólele de statŭ. In propusulŭ lui a fostŭ sprijinitŭ de preoţii şi invěţătorii tractului, oferindu-se preoţii a conferi fiesce care câte 1 fl. v. a. pe anŭ, éră invěţătorii câte 50 cr. Abia s'a infiinţatŭ acestŭ fondŭ de 2—3 ani şi astădi dispune de unŭ capitalŭ de 215 fl. v. a., ceea ce Escelenţa Sa cu bucuriă a luatŭ spre sciinţă.

Deşi acestŭ capitalŭ e fórte modestŭ, totuşi cu bucuriă mărturisimŭ, că şi până acuma şi-a arătatŭ fructele sale binefăcětóre, procurându-se din o parte din interesele lui cărţi la scolarii miserî din Chiachi-Gârbău şi Panticeu. Decă ne vomŭ aduce aminte, că cu câtă furiă au năvălitŭ contrarii noştri asupra scólelorŭ confesionale din Chiachi-Gârbău şi Panticeu, prin infiinţarea scólelorŭ de statŭ in amintitele comune, silindu-i pe părinţî a şi înscrie pruncii la scóla de statŭ, precum s'a intemplatŭ şi in anulŭ trecutŭ in Ciachi-Gârbău, trebue sě mărturisimŭ, că ânteiu numai şi numai zelului neobositŭ şi iubitului protopopŭ tractualŭ Ioanŭ Haţeganŭ şi după aceea preoţilorŭ Ioanŭ Drăganŭ şi Demetriu Zdroba, ca directori scolasticî, şi bravilorŭ invěţătorî avemŭ de a-le mulţămi că aceste scóle înfloresců, pe când scólele de statŭ din Ciachi Gârbău şi Panticeu progreseză ca raculŭ, la cea dântêiu desfiinţându-se postulŭ de unŭ invěţătorŭ, éră cea din Panticeu este in agonia morţii. Decă ar fi toţî preoţii la culmea misiunei lorŭ, câtŭ nu amŭ putea face!!

După ce s'a mai alesŭ prin aclamaţiune de fiscŭ tractualŭ Ioanŭ Petranŭ preotŭ in Fizeşiu şi de asesorŭ alŭ forului matrimonialŭ de I instanţă Ladislau Popŭ preotŭ in Popteleců, cari se vorŭ propune Prea Ven. Ord. Metropolitanŭ spre intărire, mulţămindu-le de pacienţă şi cu unŭ *„sě ne întâlnimŭ sănětoşi fraţilorŭ“* şedinţa se inchide.

Étă ce póte face unŭ protopopŭ, care nu are altă înaintea ochilorŭ, decâtŭ inflorirea tractului preste care este pusŭ, cum e şi Ioanŭ Haţeganŭ, pe care ceremŭ dela bunulŭ Dumnedeu sě ni-lŭ ţină întru mulţi ani.

Aci nu potŭ sě lasŭ neamintitŭ pe preotulŭ localŭ pentru ospitalitatea cu care amŭ fostŭ primiţi la bogata'i mésă.

Incheiu şi eu cu: sě ne vedemŭ sănětoşi şi câtŭ de desŭ, fraţilorŭ! *Unŭ preotŭ românŭ.*

Cine suntŭ scutiţi de serviciulŭ glótelorŭ.

Ministrulŭ ungurescŭ de honvedi, br. Fejerváry, a emisŭ o circulară câtră tóte organele administrative din ţeră, prin care face cunoscutŭ, că dela serviciulŭ glótelorŭ suntŭ scutite următórele persóne:

Funcţionarii neapěratŭ de lipsă ai diferitelorŭ ministere, fără consideraţiă, decă ei aparţinŭ clasei I. ori II de glotaşi; apoi medicii comunali şi de cercŭ, cari aparţinŭ clasei a II de glotaşi, precum şi cei ce aparţinŭ clasei prime, decă afară de ei nu se află altŭ medicŭ în respectivele comune; directorii, profesorii şi studenţii de la universităţi, dela scólele superióre şi medie, precum şi dela scólele poporale, întru câtŭ aceştia suntŭ neapěratŭ necesari pentru continuarea neconturbată a învěţămentului; personalulŭ îngrijitorŭ şi susţiitorŭ alŭ societăţii »Crucea roşiă“; in comitate: fişpanii şi vicespanii, notarulŭ comitatensŭ, pretorii şi sub-pretorii; în legislaţiunile orăşenescî: primarulŭ oraşului, proto-notarulŭ, căpitanulŭ de poliţiă, consilierulŭ afacerilorŭ economice şi raportorulŭ afacerilorŭ militare; in oraşele cu consiliu regulatŭ: primarulŭ şi căpitanulŭ de poliţiă; in comune: judele şi eventualŭ notarulŭ comunalŭ.

Afară de persónele până aci numěrate, mai suntŭ scutiţi de serviciulŭ glótelorŭ: întregŭ personalulŭ poliţienescŭ, directorii institutelorŭ de nebuni, împreună cu medicii şi personalulŭ necesarŭ; medicii spitalelorŭ, împreună cu îngrijitorii şi inspectorii acestora, şi şefii farmaciilorŭ. Apoi: funcţionarii căilorŭ ferate, precum şi muncitorii dela aceste căi; toţi câţi suntŭ aplicaţi la oficiile de postă şi telegrafŭ, societăţile de navigare, funcţionarii băncei austro-maghiare; personalulŭ vigiliei silvanistice şi financiare de statŭ, profesorii şi ajutătorii profesorilorŭ dela clinicele universităţilorŭ; procurorii regescî, preşedinţii tribunalelorŭ, judii de cercŭ şi judii neapěratŭ necesari la tribunalelorŭ; în fine personalulŭ supraveghiătorŭ alŭ aresturilorŭ şi alŭ institutelorŭ corecţionale.

Mulţămită publică. Domnule Redactorŭ! Cu mare bucuriă vinŭ a aduce, în numele cărturarilorŭ şi întregŭ poporului românŭ de aici, mulţămită publică m. on. d-n Ioanŭ D. Neamţu, preotŭ românŭ în Nemigia română. Acestŭ domnŭ marinimosŭ a binevoitŭ a imulţi şi îmbogăţi biblioteca poporală bisericeascâ română de aici cu următórele numeróse cărţi:

1. „Bucătăria naţională« de Hinţescu.
2. „Grundriss der Geographie von Europa' I Theil Gratz.
3. „Studii asupra Instrucţiunei publice în unele din statele cele mai înaintate ale Europei» de C. Costaforu Bucurescî 1860.
4. „Procedura Cărţii Funduarie,« de Gregoriu Tamaşiu Miculescu, Braşovŭ 1872.
5. „Lámico degli ammalati, Manuale per tutti quelli,' Lipsia 1882.
6. „Amiculŭ poporului“ pe 1885.
7. »Modulŭ de Educaţiune séu crescerea vechilorŭ Egipteni, Persieni, Greci şi Romani« de Moisi Bota, Sibiiu 1858.
8. »Manualŭ asupra Procedurei în cause mai měrunte procesuali civile« etc., de Iosifŭ Popŭ. Braşovŭ 1878.
9. „Törtenelmi könyvtár. 62 füzet, Aldor Imre. Budapest 1879.
10. „Ortografia cu litere latine pentru Români“, Blaşiu 1841.
11. „Îndreptariu practicŭ în tóte afacerile financiale“ de Georgiu Popŭ. Blaşiu 1879, în 2 broşuri.
12. „Starea (Precuvěntarea) bisericei în Bucovina« de br. Şaguna, Sibiiu 1861.
13. „Il nuovo Testamento“ de Giovani Diodati, Londra 1875.
14. »Le Nouveau Testament«. Brukseles 1874.
15. »Transilvania“, fóia Asociaţiunei pe 1876
16. „Istoria revelaţiunei divine a ambelorŭ aşedăminte« de Gavrilă Popŭ. Sibiiu, 1869. Tomulŭ II. trei broşuri.
17. »Analile Societăţei academice române«. Tomulŭ I., III şi IV-a legate în una, anii 1867. 68 şi 69.
18. „Frantzia Gramatika“, de Zakány Iosef, Debreczén 1828.
19. »Walachische Sprachlere für Deutsche,“ von Andreas Clemens. Ofen, 1823.
20. „Metodica calculărei in capŭ, Viena 1860.
21. »Cinstitulŭ Paraclisŭ a S. Mucenicŭ Mina“ Sibiiu 1850.
22. „Viaţa după mórte“, de Ioanŭ P. Papiu. Clujiu 1870.
23. »Epistolariu«, de Sava B. Popoviciu. Sibiiu 1863
24. „Schematismus V. Cleri Szamos-ujvariensis [gr. rit. cath.“, Szamos ujvarini 1867.
25. »Tragedia lui Somsonŭ“, de Ioanŭ Baracŭ, Sibiiu 1864.
26. „Az ördög Bibliája«, irta K. Papp Miklos, Kolozsvar 1879.
27. „Kiskepes naptár', 1887-ik évre.
28. »Bibliai Törtenet«, irta Huszár Károly, Budapest 1879 II-ik kiadás.
29. »Manual de conversatione de linqua italiana«, de Luigi Ces. Dr. Pavissich, Veena 1853.
30. „Creştinismŭ gr. cat. deprinsŭ în legea sa“ de Dr. Augustinŭ Lauranŭ. Oradea-mare 1878.
31. »Oraţii ţinute la nunte ţĕrănescî«. Sibiiu 1867.
32. „Catechismulŭ antropologicŭ pentru scólele poporale'. de Pavelŭ Vasiciu. Timişóra 1870.
33. Szamtan és Algebra“, de Dr. Klamarik János, Budapest 1877.
34. „Catechese pentru pruncii scolari din scólele elementare poporale“ de Titu Budu, Gherla 1877.
35. „Raportulŭ XIII. despre gimnasiulŭ superiorŭ gr. cat. din Năsĕudŭ,“ pe 1881/2.
36. „Il Nouvo Testamento“ de Giovianŭ Diodati Trieste 1868.
37. Epistolia D-lui nostru Isusŭ Christosŭ,“ 1882.
38. „Publii Ovidii Nasonis Metamorphoseon Libri“ etc. de Iosef Iuvencio, Buda 1810.
39. „T. Livii Patavini Historiarum Libri.“ Francforti et Lipsae 1778.
40. C. Iulli Caesaris Commentarii de Bello Gallico civili accedunt libri de Bello Alesandrino Africano et Hispaniensi', de Christof Cellari 1797.

Acesta e unŭ fórte frumosŭ numěrŭ de cărţi donate de susŭ lăudatulŭ D. Neamţu.

Dea ceriulŭ ca sě aibă mulţi imitatori in ajutorarea bibliotecei nóstre, carea se află încă numai în faşă. Rogŭ, cu acéstă ocasiune, pe domnii autori români de scrieri: religióse-morale, istorice, naţionale, economice, fisice, higienice, poetice şi poporale etc., sě binevoiască a-şi întinde obolulŭ d-sale literarŭ din când în când bibliotecei amintite. Astfelŭ cetindŭ poporulŭ cărţi folositóre, se va îmbogăţi atâtŭ spiritualminte, câtŭ şi materialminte, prin urmare va progresa.

Apoi astădi poporulŭ românŭ este conseiu de sine şi se deşteptă, căci au trecutŭ timpurile vitrege, când persecutaţii autori români desperaţi esclamau:

Intr'unŭ seculŭ de pierdare
Cărţi Românii nu cetiau,
Incâtŭ plini de desperare,
Autorii le ardeau.

Deci sě cetimŭ! Sě cetimŭ multŭ şi bine.

De lângă Calea lui Traianŭ, Betleanŭ (în comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca) în 10 Decemvre 1887.

Simeonŭ Moldovanŭ,
invěţătorŭ, ca bibliotecarŭ.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BUDAPESTA, 12 Decemvre. — Starea sănětăţii deputatului Literaty s'a schimbatŭ spre mai rěu. Este periculŭ.

BERLINŬ, 12 Decemvre. — Cancelarulŭ Bismark s'a bolnăvitŭ, dér curêndŭ s'a făcutŭ mai bine. Se dice, că medicii i-au ordonatŭ linişte, şi sě se reţină câtŭ numai se va putea dela lucru.

PARISŬ, 12 Decemvre. — Fallières a refusatŭ mandatulŭ cu care l'a însărcinatŭ preşedintele republicei, deórece nu i-a succesŭ de a forma unŭ cabinetŭ concentrândŭ întrînsulŭ tóte nuanţele republicane.

PARIS, 12 Decemvre — Atentatorulŭ Aubertin declară înaintea parchetului, că va spune Marţi cine suntŭ complicii lui, decă până atunci aceşti complici ai sěi vorŭ fi omorîtŭ pe toţi membrii fostului cabinetŭ Rouvier.

Tóte diarele condamnă cu indignare omorulŭ politicŭ ce l'a comisŭ pressa demagogă şi cerŭ modificarea legii de pressă.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Muresianu.**

---

237. *Ciutuză*=vacă de rassa moldovenéscă, grósă în trupŭ şi mică la corne.

238. *Minunéuă*, mninunea=privighitóre. Aşa se numesce o păsěruică mică şi de colóre sură, carea prin cântecului sěu melodiosŭ, desmerdătorŭ şi plinŭ de dulceţă, face ca lumea sě se inece în plânsŭ!

Ea — minunéua — se dice a fi făcută dintr'o fetişcană tîněră şi frumósă, pe care o blăstěmat'o mamă-sa în di de sěrbătóre, — nevrêndŭ a-i urma sfaturile şi poveţele părintescî. — Era adică îndrăgostită într'unŭ ficiorŭ frumosŭ ca bradulŭ, verde şi robustŭ ca stânca 'n munte, cu a căruia sprâncene căprii şi ochi negri ca mura — în vreme de tómnă — s'ar fi mândritŭ în basme măreţii »Feţi-frumoşi!“

Cu tóte că feciorulŭ nu avea asěměninţă pe tóte plaiurile ţěrii, totuşi mama fetişcanei nu-lŭ putea vedé în ochi. Âmblat'a pe la vrăjitóre, făcutu-i-a imputări, ocăritul'a cum numai a sciutŭ mai rěu, ca doră-doră va puté arunca între feciorŭ şi fată sěmênţa urîtului; dér fără nici o ispravă. — Tinerii-sŭ tineri şi pace!

Věděndŭ deci scârla de babă, că nu póte isbuti nici pe o cale, într'una din Duminecî, pe când popicîca era în slujbă, se desbrăcă de vestminte şi astfelŭ lăsată în costumulŭ Evei, se trântî cu faţa la pămêntŭ şi începŭ a'şi blăstăma fata în feliu şi formă, rugându-se lui D-deu ca sě o facă o păsěruică, carea în tótă vieţa sa sě cânte numai „de jale“.

D-deu, ca unŭ înduratŭ, a ascultatŭ blăstěmulŭ băborniţii, şi astfelŭ bieta fetişcană din momentulŭ acela s'a prefăcutŭ într'o păsěruică mică, pe care Românii opincari — talpa ţěrii — o numescŭ „minunéuă“, ér domnii cei cu minte mare, ornitologii, „privighetóre“,

Carea cântă minuneşce,
Precum nu se pomeneşce;
Din prândiţŭ până la cină
Cântă jalnicŭ pe opcină;
Din cină până 'n prândiţŭ
Cântă 'n codrulŭ veştediţŭ.

Mamă-sa nu o-a vědutŭ de atunci mai multŭ, căci n'o cunoscea; iubitulŭ sěu însě s'a întâlnitŭ odată cu dênsa într'unŭ desetŭ de tufişŭ — Cum o zări, socotindŭ că-i ceva pasěre, intinse puşca sě-i tragă una de cea grea; dér ea dise:

— „Ho, ho, ho, nu mě 'mpuşca,
Că nu-sŭ puiu de păsěrea,
Ci-sŭ o pruncă tinerea,
Prefăcută 'n Minunea!“
— „De eşti pruncă tinerea
Prefăcută'n Minunea
Atunci eşti drăguţa mea!“
— „Da; eu sunt drăguţa ta,
Dér ceva te aşŭ întreba:
N'ai vědutŭ pe maică-mea?«
— „Pe maică-ta o am vědutŭ
Pită négră frămêntândŭ.
Şi din ochi lacrimi věrsândŭ.

Audindŭ Minunéua aşa vorbe din rostulŭ feciorului, 'i dise:

— „Du-te tu la maică-mea
Şi ii spune ei aşa:
Pită sě nu mai frămênte,
După mine nu se cânte;
Că eu până în prândiţŭ
Cântŭ în codrulŭ vestediţŭ,
Din prândiţŭ până la cină
Cântŭ de jale pe opcină!“ *)

Dicêndŭ acestea se repedi la feciorŭ, îi dědŭ o ţiră de clonţŭ, apoi se făcŭ nevědută, sburândŭ în groholulŭ codrului.

Cine vré sě o vadă şi sě o audă cântândŭ, ducă-se la primăvêră în Dumbrava Năsěudenilorŭ ori în altŭ locŭ pădurosŭ şi acolo de sigurŭ va audi unŭ frumosŭ concertŭ de privighitori! Ér decă nu-i va plăce cântecul, aştepte până la cealaltă iarnă, când, fiindŭ bunŭ drumŭ de sanie — pe calea ferată — póte veni la mine în Hordou sě mi spună în buză, că nu e adevěratŭ aceea ce am scrisŭ aici! (Va urma).

*) A se vedé *„Minuneaua“*, baladă popor. din jurulŭ Năsěudului, publicată în »Gazeta Poporului« pro 1886

Cursulu la bursa de Viena

din 10 Decemvre st. n. 1887.

Rentă de aură 5%	98 15
Rentă de hârtiă 5%	83.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148. –
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	95 10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.25
Bonurĭ rurale transilvane	104. –
Bonurĭ croato-slavone	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.80
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	122.25
Renta de hărtiă austriacă	79.10
Renta de arg. austr.	81 25
Renta de aurŭ austr.	110 70
Losurile din 1860	133 25
Acţiunile băncei austro-ungare	874 —
Act. băncei de creditŭ ung.	281.—
Act. băncei de creditŭ austr.	275.25
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.95
Napoleon-d'orĭ	9 99
Mărcĭ 100 împ. germ.	61 90
Londra 10 Livres sterlinge	126 30

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 19 Noemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	$93^1/_2$	$9?^1/_2$
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	$91^3/_4$	$92^1/_4$
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	$87^1/_2$	$88^1/_2$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.^1/_4$	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovu

din 12 Decemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.54	Vend.	8.57
Argint românesc	»	8.49	»	8.52
Napoleon-d'orĭ	»	9.96	»	9.99
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.29
Galbenĭ	»	5 87	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	$111.^1/_2$
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Ü Sz. 511/1887.

Arverési hirdetmény.

A „Georg Türks Sohn“ csődtömege hitelezői által kinevezett hitelezői választmánynak 1887 évi November hó 22-ik napján hozott határozata alapján a csődtömeghez tartozó leltározott ingóságok (butor és papirgyári berendezési tárgyak és papir-készletek és anyagok) értékesitése czéljából ezen ingoságok valamint a csődtömeghez tartozó összes követeléseknek, nyilvános árverésutján leendő elárverezésére határidőül tolyó 1887 évi Deczember hó 19-ik napja, illetve következő napjai mindenkor délelőtt 10 orakor tüzetik ki.

Miről a venni szándékozok azon hozzéadással értesittetnek, hogy az árverés a helyszinén a Bolonya külvárosban fekvő „Türk“-féle papirgyár helyiségében fog megtartani, és hogy az ingóságok egyenként, de a lehetőségig nagyobb részletekben és a leltári becsáron alól is, de mindenkor azonali készpénz fizetés mellett fognak a legtöbbet igerőnek eladatni és birtokbe bocsáttatni.

Brassóban, 1887 évi December hó 7-én.

A hitelezői választmány és csődtonreggonduok felkérésére:

1—3 Nemes Péter, m. közjegyző.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.